مجله علمی پژوهان
مقاله پژوهشی
دوره ۱۴، شماره ۴، تابستان ۱۳۹۵
صفحات ۳۸ تا ۴۷

معیارهای ازدواج در زوجین شرف ازدواج مراجعه کننده به مرکز مشاوره ازدواج شهرستان تویسرکان در سال ۱۳۹۴

بهزاد غلامعلیئی[۱]، سمیه جمورپور[۲]، اصغر سوری[۳]، مختار سهیلی زاد[۴]، سلمان خزایی[۵*]، فاطمه نوریان[۴]، محمد باقر[۶]

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش بهداشت، مرکز پژوهش دانشجویان، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران
۲. مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی در ارتقاء سلامت، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، بندرعباس، ایران
۳. کارشناس بهداشت محیط، مرکز بهداشت شهرستان تویسرکان، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران
۴. کارشناس ارشد آموزش بهداشت، مرکز تحقیقات توسعه اجتماعی و ارتقاء سلامت، دانشگاه علوم پزشکی گناباد، گناباد، ایران
۵. دانشجوی دوره دکتری اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران
۶. کارشناس بهداشت عمومی، مرکز بهداشت تویسرکان، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران

مشخصات مقاله

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۴/۱۲/۲۰
تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۵/۰۳/۰۴

واژگان کلیدی

معیارهای ازدواج
مرکز مشاوره
زوجین در شرف ازدواج

نویسنده مسئول

سلمان خزایی، دانشجوی دوره دکتری اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران

تلفن: ۰۹۱۸۱۵۰۱۶۲۸
ایمیل: S_khazaeii@Yahoo.com

تمامی حقوق نشر برای دانشگاه علوم پزشکی همدان محفوظ است

چکیده

مقدمه: ازدواج و تشکیل خانواده یکی از عوامل مؤثر در بهداشت روان و شیوه‌ی زندگی افراد محسوب می‌شود که نقش آن در کاهش نابسامانی‌های فردی و اجتماعی مشخص گردیده است. به منظور برنامه‌ریزی اصولی و بالابردن سطح آگاهی جوانان از معیارهای صحیح ازدواج، اطلاع از نظرات آنان ضروری است، لذا این مطالعه با هدف تعیین معیارهای ازدواج در زوجین شرف ازدواج مراجعه کننده به مرکز مشاوره ازدواج شهرستان تویسرکان در سال ۱۳۹۴ انجام شد.

روش کار: مطالعه حاضر یک مطالعه مقطعی از نوع توصیفی_تحلیلی بود که بر روی ۲۰۴ نفر از زوجین مراجعه کننده به مرکز مشاوره ازدواج، به روش نمونه‌گیری در دسترس و در سال ۱۳۹۴ انجام گرفت. ابزار پژوهش شامل فرم مشخصات فردی و پرسشنامه اولویت‌بخشی ملاک‌های همسرگزینی (PCSS) بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون‌های آماری کای دو و ضریب همبستگی اسپیرمن و با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۷ در سطح خطای کمتر از ۰/۰۵ انجام گردید.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که از بین معیارهای ازدواج، ۱۸۳ نفر (۸۹/۵ درصد) عشق و علاقه، ۱۷۹ نفر (۸۷/۷ درصد) عفت و پاکدامنی و ۱۷۷ نفر (۸۶/۸ درصد) سلامت روانی را انتخاب کردند. زوجین ساکن مناطق شهری در سنین بالاتر ازدواج نمودند. بین معیارهای درآمد و شغل با جنس زوجین ارتباط معناداری وجود داشت ($P<0/05$).

نتیجه‌گیری: برگزاری کلاسهای آمادگی ازدواج به صورت هدفمند و با شناسایی دقیق نیازهای آموزشی گروه هدف و در زمان مناسب به منظور ایجاد نگرش صحیح در معیارهای انتخاب همسر لازم می‌باشد.

مقدمه

ازدواج، پیوند زندگی مشترک بین دو نفر با حفظ استقلال نسبی هر یك در جهت تکامل شخصیت طرفین است و عامل مهمی در ایجاد آرامش، سکون آدمی و مسبب اساسی در برقراری تعادل وجودی می‌باشد [۱]. نیاز به برقراری رابطه پایدار و صمیمی و توام با عشق و محبت از مهمترین دلایلی است که سرانجام هر زن و مرد را به سمت انتخاب همسر و ازدواج سوق می‌دهد [۲]. از آنجایی که انتخاب همسر جزیی از مراحل رشد روانی انسان محسوب می‌شود و امری اجتناب ناپذیر است، ازدواج به عنوان مهمترین رفتار اجتماعی برای دستیابی به نیازهای عاطفی و کسب امتیاز همواره مورد تایید بوده است. ازدواج

[Downloaded from psj.umsha.ac.ir on 2026-11-21]
[DOI: 10.21859/psj-140438]

رابطه‌ای ظریف و پویا است و توجه به کانون گرم خانواده و تعاملات مناسب بین افراد در خانواده موجب رشد و پیشرفت انسان‌ها می‌گردد [۳].

ازدواج نقش عمده‌ای در زندگی بشر دارد و عوامل متعددی وجود دارند که در کیفیت و چگونگی این امر مهم مؤثر می‌باشند، چنانچه این عوامل نادیده گرفته شوند، زوجین در زندگی خوشبخت نخواهند بود. مهمترین این عوامل عبارتند از: عوامل سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی (مذهب، آداب و رسوم)، اخلاقی، روانی، جسمانی، ژنتیکی، تحصیلات، سن، شغل. ازدواجی که بدون توجه به عوامل فوق انجام گیرد، سعادت و خوشبختی در آن احتمالی است [۴].

با توجه به نقش فرهنگ و اعتقادات مذهبی در کشور و پایبندی جامعه به سنن و آداب، به نظر می‌رسد در جامعه ایرانی ازدواج و تشکیل خانواده مهمترین نقش را در دوره بزرگسالی داشته باشد [۵]. نسل جوان بهترین و سازنده‌ترین نیروی جامعه بوده و پیشرفت و تعالی هر جامعه بستگی به تلاش و همت این قشر دارد [۶]. اهمیت ازدواج به گونه‌ای است که در ایران و سایر کشورها مطالعات متعددی در رابطه با آن انجام شده است، مطالعه‌ای توسط ترك ارسلان و همکارش در ترکیه بین دانشجویان سال آخر انجام گرفت که براساس آن ۷۸ درصد از پسران و ۷۵ درصد از دختران به خوش اخلاقی همسر اهمیت دادند و ۶۴ درصد از آنها مخالف ازدواج اینترنتی بودند [۷]. Todsijevic و همکاران ۲۰۰۳ در مطالعه خود که در بین دانشجویان دانشگاه آزاد سوبرتیکا صربستان انجام شد، نشان دادند که مهمترین معیارها در زنان به ترتیب صداقت، وفاداری، دلسوزی، علاقمندی، هوش، پاکیزگی، دقت، جاه طلبی، جوانی، جذابیت ظاهری، زیبایی، خوش تیپی و تناسب اندام بود [۸]. نتایج مطالعه دیگری توسط نصیرزاده و همکاران در سال ۱۳۸۸، نشان داد که دختران به فاکتورهای مذهبی بودن، موقعیت اجتماعی، موقعیت خانوادگی، گرم و هیجانی، زیبایی و جذابیت و موقعیت اقتصادی و پسران به فاکتورهای زیبایی و جذابیت، مذهبی بودن، موقعیت خانوادگی، موقعیت اجتماعی، گرم و هیجانی بودن و موقعیت اقتصادی گرایش داشته‌اند [۹]. نتایج مطالعه رفیئی و همکاران نشان داد که دختران در فاکتورهای طبقه اجتماعی، میزان درآمد، قدرت روانی و بدنی، برخورد با مسائل، میزان استقلال فکری از خانواده، میزان استقلال اجتماعی و اقتصادی خانواده و پسران در فاکتورهای طبقه اجتماعی، قدرت روانی، برخورد با مسائل، رتبه شغلی، قدرت تجزیه و تحلیل مسائل، سطح بروز احساسات درونی به تئوری نیازهای شخصیتی مکمل گرایش داشته اند [۱۰]. در مطالعه بررسی مشکلات و معیارهای ازدواج دانشجویان در دانشگاه علوم پزشکی کردستان در سال ۱۳۷۸ مهم ترین معیارهای ازدواج به شرح ذیل: ویژگی اخلاقی ۸۵/۹ درصد، اصالت خانوادگی ۷۲/۷ درصد، مسئولیت پذیری ۷۱/۶ درصد، اعتقادات دینی ۵۳/۹ درصد، وضعیت ظاهری ۳۴/۹ درصد، تمکن مالی ۱۶/۴ درصد بوده است [۱۱]. بنابر اعتقاد صاحب‌نظران علوم اجتماعی، یکی از دردناک‌ترین مشکلات اجتماعی قابل بحث در جوامع، پدیده شوم طلاق است که آمار آن روز به روز در حال افزایش است و موارد متعددی از آن به علت عدم شناخت و تعمق کافی افراد در امر انتخاب همسر است. اگر جوانان با معیارهای اصیل و منطقی در انتخاب همسر آشنایی داشته باشند به یقیین این تعداد از خانواده‌های اجتماع متزلزل نمی‌شود [۹]. پژوهش درباره معیارهای انتخاب همسر نه تنها برای جوانان ضروری است، بلکه برای جامعه که خانواده یکی از سنگ بنای آن است، نباید آن را سهل و آسان پنداشت یا نسبت به آن غفلت ورزید. لذا این پژوهش با هدف تعیین معیارهای ازدواج در زوجین شرف ازدواج مراجعه‌کننده به مرکز مشاوره ازدواج شهرستان تویسرکان در سال ۱۳۹۴ انجام گرفت.

روش کار

مطالعه حاضر یک مطالعه مقطعی از نوع توصیفی_تحلیلی بود که بر روی ۲۰۴ نفر از زوجین مراجعه کننده به مرکز مشاوره ازدواج شهرستان تویسرکان طی بازه زمانی اول تیرماه لغایت اول مهرماه ۱۳۹۴ انجام گرفت. روش نمونه‌گیری از نوع نمونه‌گیری در دسترس بود. به این ترتیب که زوجینی که برای شرکت در کلاس‌های پیش از ازدواج مراجعه می‌کردند وارد مطالعه شدند. معیار ورود به مطالعه، زوج‌هایی که در شرف اولین ازدواج بودند، تمایل به شرکت در مطالعه داشتند و فرم

[Downloaded from psj.umsha.ac.ir on 2026-11-21]

[DOI: 10.21859/psj-140438]

رضایت آگاهانه را امضا نمودند و معیار خروج از مطالعه زوج‌هایی بودند که پرسشنامه را به طور کامل تکمیل نکردند. به منظور عدم تاثیرگذاری نحوه پاسخگویی زوجین بر روی همدیگر پرسشنامه‌ها به روش خودگزارش‌دهی و در دو اتاق مجزا در مرکز مشاوره ازدواج، تکمیل شد. به منظور جمع‌آوری اطلاعات از فرم مشخصات فردی که شامل: ۲۰ سوال مربوط به اطلاعات جمعیت شناختی واحدهای مورد پژوهش شامل سن، جنس، میزان تحصیلات، شغل، میزان درآمد ماهیانه، نحوه انتخاب همسر، شغل همسر، میزان تحصیلات همسر، میزان تحصیلات پدر، میزان تحصیلات مادر، شغل مادر، و... بود. پرسشنامه اولویت‌بخشی ملاک‌های همسرگزینی (Preference criteria of spouse selection inventory) رفاهی و همکاران نیز شامل ۲۲ سوال در مورد اهمیت معیارهای سن، شغل، جذابیت ظاهری، درآمد، تناسب فرهنگی خانواده‌ها، تناسب اجتماعی خانواده‌ها، تحصیلات، سلامت جسمانی و روانی، توانایی تصمیم‌گیری و برقراری ارتباط اجتماعی، توانایی بیان احساسات، عفت و پاکدامنی، ازدواج قبلی، توافق اخلاقی و مذهبی، قومیت، اصالت خانوادگی، ویژگی‌های شخصیتی، مسئولیت‌پذیری، صمیمیت، مستقل بودن در انتخاب همسر بود. سوالات پرسشنامه با مقیاس ۵ گزینه‌ای لیکرت از امتیاز ۱ (بسیار بی اهمیت) تا ۵ (بسیار با اهمیت) طراحی شده بود. روایی و پایایی پرسشنامه مذکور در مطالعه رفاهی و همکاران در بین خانواده‌های ساکن شیراز، مورد تائید قرار گرفته است [۱۲].

بر اساس مطالعه مذکور روایی سازه پرسشنامه در کل ۲ عامل محتوایی و فرایندی است، که ۷۵ درصد واریانس کل را تبیین می‌کنند و حاکی از روایی قابل قبول پرسشنامه است. اعتبار پرسشنامه در مطالعه مذکور به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۷ محاسبه گردید، که نشان از اعتبار بالای پرسشنامه دارد. همچنین در مطالعه حاضر نیز پایایی پرسشنامه پس از جمع‌آوری اطلاعات مربوط به ۳۰ نفر از زوجین با روش همسانی درونی و از نوع ضریب آلفای کرونباخ سنجیده شد که آلفای کرونباخ ۰/۸۹ مورد محاسبه قرار گرفت. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی شامل جداول فراوانی و آمار تحلیلی شامل آزمون کای‌دو و ضریب همبستگی اسپیرمن با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۷ در سطح خطای کمتر از ۰/۰۵ استفاده شد.

یافته‌ها

در مطالعه حاضر تعداد ۲۰۴ نفر از زوجین (۱۰۲ مرد و ۱۰۲ زن) در شرف ازدواج که برای شرکت در کلاس‌های بدو ازدواج به مرکز مشاوره ازدواج شهرستان تویسرکان مراجعه کردند، مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج جمعیت‌شناختی در جدول ۱ نشان می‌دهد که ۶۰ نفر (۵۳/۱ درصد) از مردان و ۵۳ نفر (۴۶/۹ درصد) از زنان در شهر و ۴۲ نفر (۴۶/۲ درصد) از مردان و ۴۹ نفر (۵۳/۸ درصد) از زنان در روستا سکونت داشتند. تعداد ۱۶۲ نفر (۷۹/۵ درصد) از زوجین رابطه خویشاوندی نداشتند. بیشترین فروانی مربوط به گروه سنی ۳۰-۲۱ سال (۶۵/۲ درصد) و کمترین فراوانی مربوط به گروه سنی ۳۱ سال و بیشتر (۸ درصد) بود. زوجین ساکن مناطق شهری در سنین بالاتری نسبت به مناطق روستایی اقدام به ازدواج کرده بودند، که البته از نظر آماری معنادار نبود (P=۰/۱۷). در خصوص نحوه انتخاب همسر به ترتیب ۸۸ نفر (۴۳/۱ درصد) بر اساس توصیه والدین، ۸۶ نفر (۴۲/۲ درصد) خود فرد و ۳۰ نفر (۱۴/۷ درصد) بر اساس نظر دوستان اقدام به ازدواج نموده بودند. بیشترین سطح تحصیلات مربوط به سطح تحصیلات دیپلم (۳۷/۲ درصد) و کمترین مربوط به سطح تحصیلات ابتدایی (۱۳/۲ درصد) بود. بین سطح تحصیلات و محل سکونت زوجین ارتباط معناداری وجود داشت (P<۰/۰۵)، به نحوی که زوجین ساکن مناطق شهری سطح تحصیلات بالاتری داشتند. جدول ۲ اهمیت معیارهای ازدواج در زوجین را نشان داده است. بر اساس نتایج جدول مذکور مهمترین معیار از نظر زوجین، عشق و علاقه با ۸۹/۵ درصد (۱۸۳ نفر) و کم اهمیت‌ترین معیار، درآمد با ۲۴/۵ درصد (۵۰ نفر) بود. جدول ۳ اهمیت معیارهای ازدواج را بر حسب جنسیت در زوجین نشان داده است. ۲۰/۶ درصد مردان و ۲۸/۴ درصد زنان برای سطح درآمد همسر اهمیت زیادی قائل بودند. سطح تحصیلات برای ۲۵/۵ درصد مردان و ۲۷/۵ درصد زنان بسیار با اهمیت بود. پاسخ زوجین به معیار سلامت جسمانی نشان داد که ۸۸/۲ درصد مردان و ۸۲/۴ درصد زنان برای آن اهمیت زیادی قائل بودند. در خصوص سلامت روانی

[Downloaded from psj.umsha.ac.ir on 2026-11-21]
[DOI: 10.21859/psj-140438]

۸۸/۲ درصد مردان و ۸۵/۳ درصد زنان به آن بسیار اهمیت دادند. عفت و پاکدامنی برای ۹۱/۲ درصد مردان و ۸۴/۴ درصد زنان اهمیت زیادی داشت و عدم وجود ازدواج قبلی برای ۶۱/۸ درصد مردان و ۶۵/۶ درصد زنان بسیار با اهمیت بود. پاسخ زوجین به شغل همسر برای ۲۵/۵ درصد مردان و ۴۳/۲ درصد زنان بسیار با اهمیت بود. مطابق جدول مذکور آزمون آماری کای اسکوئر نشان داد که بین معیارهای درآمد و شغل با جنس زوجین ارتباط معناداری وجود دارد. بدین‌گونه که سطح درآمد بالا و شغل مناسب برای همسر در زنان از اهمیت بیشتری نسبت به مردان برخوردار بود (P<۰/۰۵). اساس نتایج جدول ۴ همبستگی مستقیم و معناداری بین تحصیلات زوجین و میزان تحصیلات والدین آنها وجود دارد (P<۰/۰۵). به این شکل که از نظر سطح تحصیلات زوجین و میزان تحصیلات والدین آنها هم‌خوانی معناداری وجود دارد. همچنین بین تحصیلات والدین زوجین با تحصیلات همسر و همچنین تحصیلات والدین دو زوج نیز روابط معنادار وجود داشت.

جدول ۱. یافته‌های جمعیت شناختی در زوجین مراجعه کننده به مرکز مشاوره ازدواج شهرستان تویسرکان

متغیر		محل سکونت		مجموع	سطح معناداری
		شهر(درصد)	روستا(درصد)		
جنسیت	مرد	۶۰(۵۳/۱)	۴۲(۴۶/۲)	۱۰۲(۵۰)	۰/۲۶
	زن	۵۳(۴۶/۹)	۴۹(۵۳/۸)	۱۰۲(۵۰)	
رابطه خویشاوندی	دارند	۲۲(۱۹/۵)	۲۰(۲۲)	۴۲(۲۰/۵)	۰/۶۶
	ندارند	۹۱(۸۰/۵)	۷۱(۷۸)	۱۶۲(۷۹/۵)	
سن	بیست سال و کمتر	۲۳(۲۰/۴)	۳۱(۳۴/۱)	۵۴(۲۶/۸)	۰/۱۷
	۲۵-۲۱ سال	۴۱(۳۶/۳)	۳۲(۳۵/۲)	۷۳(۳۵/۸)	
	۳۰-۲۶ سال	۳۶(۳۱/۸)	۲۴(۲۶/۳)	۶۰(۲۹/۴)	
	۳۱ سال و بیشتر	۱۳(۱۱/۵)	۴(۴/۴)	۱۷(۸)	
نحوه انتخاب همسر	توصیه والدین	۵۱(۴۵/۱)	۳۷(۴۰/۷)	۸۸(۴۳/۱)	۰/۷۴
	پیشنهاد دوستان	۱۷(۱۵)	۱۳(۱۴/۳)	۳۰(۱۴/۷)	
	خود فرد	۴۵(۳۹/۹)	۴۱(۴۵)	۸۶(۴۲/۲)	
تحصیلات	ابتدایی و سیکل	۲۶(۲۳/۱)	۵۲(۵۷/۱)	۷۸(۳۸/۲)	۰/۰۰۱
	دیپلم	۵۰(۴۴/۲)	۲۶(۲۸/۶)	۷۶(۳۷/۲)	
	دانشگاه	۳۷(۳۲/۷)	۱۳(۱۴/۳)	۵۰(۲۴/۶)	

[Downloaded from psj.umsha.ac.ir on 2026-11-21]

[DOI: 10.21859/psj-140438]

جدول ۲. فراوانی اهمیت معیارهای ازدواج در زوجین مراجعه کننده به مرکز مشاوره ازدواج شهرستان تویسرکان

معیار	بسیار با اهمیت تعداد(درصد)	با اهمیت تعداد(درصد)	بی‌تفاوت تعداد(درصد)	بی اهمیت تعداد(درصد)	بسیار بی اهمیت تعداد(درصد)
۱) سن	۶۹(۳۳/۸)	۱۱۹(۵۸/۳)	۱۴(۶/۹)	۲(۱)	۰
۲) شغل	۷۰(۳۴/۳)	۸۲(۴۰/۲)	۳۳(۱۶/۲)	۱۸(۸/۸)	۱(۰/۵)
۳) جذابیت ظاهری	۷۷(۳۷/۷)	۹۰(۴۴/۱)	۲۹(۱۴/۲)	۵(۲/۴)	۳(۱/۶)
۴) درآمد	۵۰(۲۴/۵)	۸۶(۴۲/۲)	۳۷(۱۸/۱)	۲۳(۱۱/۳)	۸(۳/۹)
۵) تناسب فرهنگی خانواده‌ها	۹۳(۴۵/۵)	۷۷(۳۷/۷)	۳۰(۱۴/۷)	۳(۱/۶)	۱(۰/۵)
۶) تناسب موقعیت اجتماعی خانواده‌ها	۶۵(۳۱/۹)	۱۰۰(۴۹)	۳۴(۱۶/۷)	۵(۲/۴)	۰
۷) تحصیلات	۵۴(۲۶/۶)	۹۴(۴۶)	۳۹(۱۹/۱)	۱۶(۷/۸)	۱(۰/۵)
۸) سلامت جسمانی	۱۷۴(۸۵/۳)	۲۱(۱۰/۲)	۶(۳)	۲(۱)	۱(۰/۵)
۹) سلامت روانی	۱۷۷(۸۶/۸)	۱۷(۸/۳)	۹(۴/۴)	۰	۱(۰/۵)
۱۰) توانایی تصمیم‌گیری	۱۶۶(۸۱/۴)	۳۲(۱۵/۷)	۵(۲/۴)	۰	۱(۰/۵)
۱۱) ارتباط اجتماعی خوب	۱۵۰(۷۳/۵)	۴۴(۲۱/۶)	۸(۳/۹)	۰	۲(۱)
۱۲) توانایی بیان احساسات، نظرات و خواسته‌ها	۱۵۷(۷۷)	۳۶(۱۷/۶)	۹(۴/۴)	۰	۲(۱)
۱۳) عفت و پاکدامنی	۱۷۹(۸۷/۷)	۱۷(۸/۳)	۶(۳)	۰	۲(۱)
۱۴) عدم وجود ازدواج قبلی	۱۳۰(۶۳/۸)	۳۰(۱۴/۷)	۲۵(۱۲/۲)	۱۲(۵/۹)	۷(۳/۴)
۱۵) توافق اخلاقی و مذهبی	۱۵۳(۷۵)	۳۲(۱۵/۷)	۱۵(۷/۲)	۱(۰/۵)	۳(۱/۶)
۱۶) قومیت یکسان	۹۰(۴۴/۱)	۷۰(۳۴/۲)	۳۴(۱۶/۷)	۶(۳)	۴(۲)
۱۷) اصالت خانوادگی	۱۴۸(۷۲/۶)	۳۶(۱۷/۶)	۱۶(۷/۸)	۲(۱)	۲(۱)
۱۸) ویژگی‌های شخصیتی	۱۴۷(۷۲/۱)	۴۲(۲۰/۵)	۱۳(۶/۴)	۰	۲(۱)
۱۹) مسئولیت پذیری	۱۶۷(۸۱/۹)	۲۷(۱۳/۲)	۸(۳/۹)	۰	۲(۱)
۲۰) عشق و علاقه (صمیمیت)	۱۸۳(۸۹/۵)	۱۲(۵/۹)	۶(۳)	۰	۳(۱/۶)
۲۱) نداشتن رابطه جنسی قبل از ازدواج	۱۵۵(۷۶)	۱۵(۷/۲)	۲۳(۱۱/۴)	۴(۲)	۷(۳/۴)
۲۲) استقلال رای (عدم وابستگی به خانواده)	۱۳۲(۶۴/۶)	۵۶(۲۷/۴)	۱۱(۵/۴)	۳(۱/۶)	۲(۱)

[Downloaded from psj.umsha.ac.ir on 2026-11-21]
[DOI: 10.21859/psj-140438]

جدول ۳. فراوانی اهمیت معیارهای ازدواج در زوجین مراجعه کننده به مرکز مشاوره ازدواج بر حسب جنسیت

معیار	جنسیت	بسیار بااهمیت تعداد (درصد)	با اهمیت تعداد (درصد)	بی تفاوت تعداد (درصد)	بی اهمیت تعداد (درصد)	بسیار بی اهمیت تعداد (درصد)	سطح معناداری
درآمد	مرد	۲۱(۲۰/۶)	۲۸(۲۷/۴)	۲۶(۲۵/۵)	۱۹(۱۸/۶)	۸(۷/۹)	۰/۰۰۱
	زن	۲۹(۲۸/۴)	۵۸(۵۶/۹)	۱۱(۱۰/۸)	۴(۳/۹)	۰	
تحصیلات	مرد	۲۶(۲۵/۵)	۴۹(۴۸/۱)	۱۸(۱۷/۶)	۸(۷/۸)	۱(۱)	۰/۸۷
	زن	۲۸(۲۷/۵)	۴۵(۴۴/۱)	۲۱(۲۰/۶)	۸(۷/۸)	۰	
سلامت جسمانی	مرد	۹۰(۸۸/۲)	۸(۷/۸)	۳(۲/۹)	۱(۱)	۰	۰/۶*
	زن	۸۴(۸۲/۴)	۱۳(۱۲/۷)	۳(۲/۹)	۱(۱)	۱(۱)	
سلامت روانی	مرد	۹۰(۸۸/۲)	۹(۸/۹)	۳(۲/۹)	۰	۰	۰/۹*
	زن	۸۷(۸۵/۳)	۸(۷/۸)	۶(۵/۹)	۰	۱(۱)	
عفت و پاکدامنی	مرد	۹۳(۹۱/۲)	۶(۵/۹)	۲(۱/۹)	۰	۱(۱)	۰/۶۵*
	زن	۸۶(۸۴/۴)	۱۱(۱۰/۸)	۴(۳/۹)	۰	۱(۱)	
عدم وجود ازدواج قبلی	مرد	۶۳(۶۱/۸)	۱۵(۱۴/۷)	۱۵(۱۴/۷)	۳(۲/۹)	۶(۵/۹)	۰/۷
	زن	۶۷(۶۵/۶)	۱۵(۱۴/۷)	۱۰(۹/۸)	۹(۸/۹)	۱(۱)	
شغل	مرد	۲۶(۲۵/۵)	۳۶(۳۵/۲)	۳۸(۳۷/۳)	۱(۱)	۱(۱)	<۰/۰۰۱*
	زن	۴۴(۴۳/۲)	۴۶(۴۵/۱)	۹(۸/۸)	۳(۲/۹)	۰	

* در خصوص معناداری متغیرها از آزمون کای اسکوئر و در مواقع ضرورت که حجم سلول ها کم بوده است (با ستاره مشخص شده اند) از آزمون دقیق فیشر استفاده شده است.

جدول ۴. میزان ضریب همبستگی متغیرهای تحصیلات زوجین و تحصیلات والدین آنها

		زن		
		تحصیلات	تحصیلات پدر	تحصیلات مادر
مرد	تحصیلات	۰/۳۸	۰/۱۹	۰/۳۳
	سطح معناداری	۰/۰۰۱	۰/۰۶	۰/۰۵
	تحصیلات پدر	۰/۲	۰/۲۵	۰/۱۸
	سطح معناداری	۰/۰۶	۰/۰۵	۰/۰۸
	تحصیلات مادر	۰/۲۶	۰/۳۶	۰/۲۸
	سطح معناداری	۰/۰۵	۰/۰۰۱	۰/۰۵

[Downloaded from psj.umsha.ac.ir on 2026-11-21]

[DOI: 10.21859/psj-140438]

بحث

مطالعه حاضر با هدف تعیین معیارهای ازدواج زوجین در شرف ازدواج مراجعه کننده به مرکز مشاوره ازدواج شهرستان تویسرکان انجام شد. نتایج حاصل نشان داد که بین معیارهای درآمد و شغل با جنس زوجین ارتباط معناداری وجود دارد که با مطالعه انجام شده توسط منصوریان و خسروی در سال ۱۳۷۹ که در بین شرکت‌کنندگان دختر، شغل و درآمد همسر اولویت بیشتری داشته است، مطابقت دارد [۱۳] و به نظر می‌رسد علت این موضوع به اعتقاد زوجین در نقش پررنگ‌تر مرد برای تامین هزینه‌های زندگی مشترک برمی‌گردد. همچنین بر اساس مطالعه حاضر، بین تحصیلات زوجین، محل سکونت و میزان تحصیلات والدین آنها ارتباط معنادار وجود دارد، که در مطالعه انجام شده توسط زارع و همکارانش که با هدف تعیین ارزشهای اجتماعی دو نسل والدین و فرزندان درباره معیارهای انتخاب همسر انجام شده است، در بعد جایگاه اقتصادی بین نگرش والدین و فرزندان ارتباط معنادار وجود داشته است [۱] اگر در مطالعه ما نیز محل سکونت از ابعاد اقتصادی در نظر گرفته شود با مطالعه ما همخوانی دارد. تحقیقات انجام شده توسط کاظمی پور (۱۳۷۹) [۳]، کاشی و گودرزی (۱۳۸۵) [۴] و توکلی (۱۳۸۱) [۶] هم برشباهت ارزشهای اجتماعی بین دو نسل و هم بر تفاوت و نه تضاد بین آنها تاکید دارد. جلیلوند نیز در تحقیق خود در باب ارزشهای اجتماعی دو نسل مادران و دختران به این نتیجه رسید که تفاوت معناداری از این حیث بین مادران و دختران وجود ندارد [۵].

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بیشترین معیارها از نظر شرکت‌کنندگان در مطالعه عشق و علاقه (۸۹/۵ درصد) بوده است که با مطالعات انجام شده توسط حیدری و همکاران در سال ۱۳۸۱ [۱۴] مطابقت دارد. این یافته‌ها با نتایج مطالعه Todsijevic و همکاران نیز مطابقت داشت [۸]. ازدواج به عنوان مهمترین و عالیترین رسم اجتماعی برای دستیابی به نیازهای عاطفی افراد، همواره مورد تائید بوده است و ازدواج رابطه انسانی بسیار ظریف و پیچیده‌ای است، دلایل اصلی ازدواج عمدتا عشق و محبت و ارضای نیازهای عاطفی و روانی و افزایش خشنودی است [۱۵]. اولویت‌های بعدی از نظر زوجین عفت و پاکدامنی (۸۷/۷ درصد) و مسئولیت‌پذیری (۸۵/۹ درصد) بوده است که با مطالعات انجام شده توسط حیدری و همکاران [۱۴] و برخی مطالعات انجام شده در این خصوص همخوانی دارد [۱۶، ۱۷]. چهارمین اولویت در معیارهای ازدواج شرکت‌کنندگان در مطالعه سلامت روانی (۸۶/۸ درصد) همسر بود. حسینی و همکارانش نیز در مطالعه خود یافتند که سلامت روان مهمترین معیار در انتخاب همسر بوده و ۹۶/۴ درصد از زنان صداقت همسر برایشان بسیار با اهمیت بوده است [۱۸]. در خصوص ازدواج و مسائل مربوط به آن نظریه‌های متفاوتی مطرح شده است که یکی از آنها رشد و تکامل روانی است که بر طبق آن هرکس از رشد و سلامت روانی بیشتری برخوردار باشد معیارهای عالی‌تری برای انتخاب همسر دارد [۱۹]. سلامت جسمانی همسر اولویت پنجم بود (۸۵/۳ درصد)، که از نظر شرکت‌کنندگان اهمیت زیادی داشت و با مطالعه انجام شده توسط حسینی و همکاران که اکثریت زنان برای نداشتن نقص عضو ظاهری همسر اهمیت زیادی قائل بودند و نیز با مطالعه صالحی که اکثریت نمونه ها ۴۴/۴ درصد برای سلامت جسمی همسر اهمیت زیاد قائل بودند همخوانی دارد [۱۸, ۲۰]. در این مطالعه کمترین اهمیت در رابطه با درآمد (۲۴/۵ درصد)، تحصیلات (۲۶/۶ درصد)، تناسب موقعیت اجتماعی خانواده‌ها (۳۱/۹ درصد) و شغل همسران بود که با مطالعه باقیانی‌مقدم و همکارانش که تحصیلات همسر (۵ درصد)، خانواده همسر (۱۶/۵ درصد) در کمترین حد بوده است مطابقت دارد [۲۱]. ولی با مطالعات انجام شده توسط عابدی و همکاران (۱۳۷۹) [۲۲] که تحصیلات همسر از نظر زوجین در اتفاق نظر اکثریت افراد شرکت‌کننده در مطالعه قرار دارد، همخوانی ندارد، به نظر می‌رسد تفاوت جامعه پژوهش که در آنجا جامعه دانشجویان بوده است، عامل این اختلاف باشد. بی‌شك تناسب بین تحصیلات و تجانس رشته‌های دانشگاهی، عامل مثبت و تاثیرگذاری بر روند تفاهم زوجین محسوب می‌شود. چون انگیزه کافی و فضای فرهنگی، برای ارتباط کلامی و روحی فراهم می‌شود و این امر می‌تواند زمینه‌ساز هم‌گرایی فکری و فرهنگی عمیق‌تر شود. ولی نباید چنین نتیجه‌گیری کرد که فقدان این پدیده علت عدم تفاهم و ناسازگاری زوجین تلقی شود چرا که این عوامل بسته به زمینه

[Downloaded from psj.umsha.ac.ir on 2026-11-21]
[DOI: 10.21859/psj-140438]

فکری و معرفتی زن و مرد، مورد تفسیر قرار می‌گیرد [۲۳]. در مطالعه ما سن همسر (۳۳/۸ درصد) از نظر شرکت‌کنندگان جزء معیارهایی بوده که کمترین اهمیت را داشته که با نتایج مطالعات انجام شده توسط حیدری و همکاران [۱۴]، کامکار و همکاران [۱۹] و جبرائیلی و همکاران [۲۴] مطابقت ندارد. همچنین نتایج مطالعه حاضر در این قسمت با نتایج مطالعه بوس در سال ۱۹۸۹، در بین ۳۳ کشور از ۵ قاره جهان [۲۵]، کنریک و همکاران در سال ۱۹۹۲، در کشور آمریکا [۲۶]، اوتا و همکاران در سال ۱۹۹۹، در کشور برزیل [۲۷] و ویفورچ و همکاران در سال ۱۹۹۵، در ایالات متحده [۲۸] هم‌خوانی نداشت، که به نظر می‌رسد اختلاف جامعه پژوهش، علت عدم هم‌خوانی فوق باشد.

بررسی معیارهای فوق و توجه به آنها می‌تواند راهنمای خوبی برای مشاوران در امر ازدواج باشد. حجم نمونه انتخابی و محدود بودن جامعه آماری از محدودیت‌های قابل ذکر در این مطالعه بود، لذا پیشنهاد می‌شود مطالعات مشابه در دانشگاه‌ها و در گروه‌های دیگر نیز صورت گیرد. همچنین استفاده از تعداد آزمودنی بیشتر در گروه‌های سنی، تحصیلی، اجتماعی و فرهنگی می‌تواند اطلاعات بیشتر و دقیق‌تری در اختیار مسئولین قرار دهد.

نتیجه‌گیری

بر اساس نتایج پژوهش حاضر، بالاترین اهمیت مربوط به معیار عشق و علاقه بوده است. لذا با توجه به اینکه یکی از دلایل اصلی ازدواج عمدتا عشق و محبت و ارضای نیازهای عاطفی و روانی است و با توجه به اینکه تعبیر از عشق و علاقه بیشتر بعد هیجانی دارد، لذا آموزش هدفمند زوجین قبل از شروع زندگی مشترک در جهت کسب مهارت‌های ارتباطی و به منظور ایجاد و حفظ روابط صمیمانه و ارضای نیازهای روانی در جریان ازدواج و داشتن نگرش منطقی و مثبت به ازدواج لازم می‌باشد.

تشکر و قدردانی

نویسندگان این مقاله بر خود لازم می دانند از تمامی همکارانی که در جمع آوری اطلاعات به هر نحوی نقش داشته‌اند، تشکر و قدردانی نمایند. توضیح اینکه پژوهش فوق با هزینه‌ی شخصی نویسندگان انجام گرفته است.

تضاد منافع

این مطالعه برای نویسندگان هیچ گونه تضاد منافعی نداشته است

References

1. Zareh B, Rosta AA. Examine the social values of two generations of parents and children about the selection criteria of wife in Hashtgerd. Journal of Social Issues. 2011:1(1);67-101. (Persian)

2. Dehkordi M. A comparative study of mate selection criteria of Ahwaz young girls. Scientific Journal of Shahed University. 2007;14(25):75-84. (Persian)

3. Kazemipour Sh. Model in determining the socio-economic and social mobility assessment based on a case study in Tehran. Journal of Social Sciences. 2000;14(2)139-172. (Persian)

4. Kashi Gh, Godarzi MJ. The role of driver gap experiences a generation in Iran. Journal of Social Welfare. 2006;16(4):251-292. (Persian)

5. Jalilvand Sh. Reviews and attitude and girls to social values. [MSc Thesis]. Tehran:Tehran University of Medical Sciences;1998. (Persian)

6. Tavakoli M. Religious values between two generations of mothers and daughters, gap or continuity. Journal of Cultural. 2002;20-21(5):97-123. (Persian)

7. Torkarslan N, Portkoran S. The last year student Idea related to Marriage in franian governmental and turkey private universities. Journal of Javanan. 2001. (Persian)

8. Todsijevic B, Ljubinkovic S, Arancic A. Mate selection criteria: A trait desirability assessment study of sex differences in Serbia. Evolutionary Psychology. 2003;1(1):116-126.

9. Shayan A, Masoumi SZ, Yazdi-Ravandi S, Zarene-

[Downloaded from psj.umsha.ac.ir on 2026-11-21]

[DOI: 10.21859/psj-140438]

zhad M. Factors affecting spouse abuse in women referred to the Shiraz legal medicine center in 2013. Pajouhan Scientific Journal. 2015;14(1):39-48. (Persian)
10. Rafiei SH. The study on spouse choosing criteria among tehranian 25-30 year single males and females. [MSc Thesis]. Tehran:Tehran University of Medical Sciences;1995. (Persian)
11. Shahidi M, Yosofi F. Study of the problems and criteria of marriage in the students at Kordestan Medical University. Journal of Teb and Tazkieh. 2002;2(43):23-25. (Persian)
12. Refahi Zh, Sanaei-Zaker B, Shafiabadi A, Sharifi HP. A comparative study of mate selection criteria for both men and women Shirazi. Journal of Counseling Research and Developments. 2010;9(33):7-33. (Persian)
13. Mansorian M, Khosrovan SH. The study on marriage criterea of Gonabad university medical science students.2000. (Persian)
14. Heydari J, Jafari H, Afsali MA, Mahmodi G. Assessing unmarried students' marital criteria in Mazandaran University of Medical Sciences in 2006. Nursing Research. 2009;3(10,11):55-62. (Persian)
15. Bernstein F, Bernstein M. Marital Therapy, diagnosis and treatment of marital discord. Translate Sohrabi. Tehran:Media;2004.
16. Harrazi MA, Hosseinimotlagh SM, Sadrian MR. The attitude of medical students towards marriage. Journal of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences and Health Services. 2001;1(9):37-43. (Persian)
17. Miri MR, Sadr B, Entezari F, Gholami H. Studying the attitude and the reasons of declining marriage rate in the students at Birjand University of Medical Sciences. Presented at the first studentseminary on the student of applied attitudes in marriage of the student. 1996;144-146. (Persian)
18. Hoseini M, Mohammadi M, Yaghmai F, Alavi Majd H, Yazdjerdi M. Marriage criteria of brides in Tehran. Journal of Beheshti University of Nursing Sciences. 2007;16(53):20-29. (Persian)
19. Kamkar A, Toori MA. A survey of the students' attitude towards marriage. Armaghane. Danesh, Journal of Yasuj University of Medical Sciences. 1999;4(15-16):1-8. (Persian)
20. Salehi R. Survey girls student´atitute about adherence of marreage age. [MSc Thesis]. Tehran:University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences;2002. (Persian)
21. Baghianimoghadam MH, Borujeni DM, Alavijeh MM, Shahbazi H. A survey of the attitudes of the youth toward knowing the future spouse and shared life. Journal of Health System Research. 2012;6(7):693-701. (Persian)
22. Abedi D, Farahbakhsh K. The study on spouse choosing criteria in Isfahan University of Medical Sciences student. Journal of Medical Scicences. 2000;(39):34-42. (Persian)
23. Haghighizadeh M, Karami Kh, Soltani T. The criteria of spouse choosing in viewpoint of Ahwaz Jundishapur University of Medical Sciences students. Journal of Health Science. 2011;2(2):44-54. (Persian)
24. Jebraeili H, Zadehmohammadi A, Heidari M. Gender Differences in mate selection criteria. Journal of Family Research. 2013;9(34):155-174. (Persian)
25. Buss DM. Sex differences in human mate preferences: Evolutionary hypotheses tested in 37 cultures. Behavioral and Brain Sciences. 1989;12(2):1-49.
26. Kenrick DT, Keefe RC. Age preferences in mates reflect sex differences in human reproductive strategies. Behavioral and Brain Sciences. 1992;15(1):75-91.
27. Otta E, Queiroz RDS, Campos LDS, Silveira MT. Age differences between spouses in a Brazilian marriage sample. Evolution and Human Behavior. 1999;20(2):99-103.
28. Waynforth D, Dunbar RIM. Conditional mate choice strategies in humans: Evidence from lonely hearts advertisements. Behavior. 1995;132(10):755-779.

[Downloaded from psj.umsha.ac.ir on 2026-11-21]
[DOI: 10.21859/psj-140438]

Pajouhan Scientific Journal
Research Article
Vol 14, No 4, Summer 2016

Criteria of marriage in married couples referred to Tuyserkan marriage counseling Center in 2015

Behzad Gholamaliee[1], Somayeh Jamoorpour[2], Asghar Sori[3], Mokhtar Soheilizad[4], Salman Khazaei[5*], Fatemeh Noryian[4], Mohammad Bagher[6]

1. MSc Student in Health Education and Health Promotion, Stident Research Center, School of Public Health, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran
2. Social Determinants in Health Promotion Research Center, Hormozgan University of Medical Sciences, Bandar Abbas, Iran
3. Environmental Health Expert, Health center of Tuyserkan, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran
4. MSc of Health Education, Social Development & Health Promotion Research Center, Gonabad University of Medical Sciences, Gonabad, Iran
5. Ph.D. Student of Epidemiology, School of Public Health, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran
6. BSc in Public Health, Health Center of Tuyserkan, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran

Article Info

Recieved: 10 Mar. 2016
Accepted: 24 May 2016

Keywords

Marriage criteria
Counseling center
Couples about to get married

Coresponding Author

Khazaei Salman, Ph.D. student of Epidemiology, School of Public Health, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran

Tel: +989181501628
Email: S_khazaeii@Yahoo.com

Citation

Gholamaliee B, Jamoorpour S, Sori A, Soheilizad M, Khazaei S, Noryian F, Bagher M. [Criteria of marriage in married couples referred to Tuyserkan marriage counseling Center in 2015]. Pajouhan Scientific Journal. 2016;14(4):38-47

Abstract

Introduction: Marriage and family are one of the factors in mental health and individuals' life styles and its role in reducing personal and social disruptions is known. In order to plan properly and increase youth's awareness of right marital criteria, it is necessary to know their viewpoints. Therefore, this study was designed to determine the criteria of married couples about to get married referred to the Marriage Counseling Center of Tuyserkan City in 2015.

Methods: This study was a cross-sectional descriptive-analytic study that was conducted on 204 couples referred to the marriage counseling center, who were selected by the available sampling method, in 2015. The research instrument was a questionnaire including demographic characteristics and preference criteria of spouse selection inventory (PCSS). The data were analyzed by using the chi-square and Spearman correlation test, using SPSS version 17 at the level of error of less than 0.05.

Results: The results showed that among married criteria, 183 persons (89.5%), 179 persons (87.7%) and 177 persons (86.8%) chose love, chastity and mental health. Couples in urban areas married at higher ages. Also, there was a significant relationship between income and occupation and the gender of the couples ($P<0.05$).

Conclusion: It is essential to hold marriage preparation courses targeting and identifying desire educational needs of the target group in the appropriate time to create right attitude in mate selection criteria..

© 2016 Pajouhan Scientific Journal. All right reserved

[Downloaded from psj.umsha.ac.ir on 2026-11-21]

[DOI: 10.21859/psj-140438]